

Bu Proje, Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Konseyi tarafından birlikte finanse edilmektedir.

İdari Yargılama Usulü El Kitapları Serisi, No. 5

İDARİ YARGININ ETKİNLİĞİNİN ARTIRILMASI VE DANIŞTAYIN KURUMSAL KAPASİTESİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ

T.C. HAZINE VE
MALİYE BAKANLIĞI
MERKEZİ FİNANS VE
BİLE GİRİŞ

Bu Proje, Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Konseyi tarafından birlikte finanse edilmektedir.

İDARE MAHKEMELERİNDE KESİN VE YÜRÜTÜLMESİ ZORUNLU İŞLEMLER

İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun
2 ve 14. Maddelerinin Uygulanmasına İlişkin Rehber El Kitabı

İdari Yargılama Usulü Rehber El Kitapları, No. 5

Ankara 14. İdari Dava Dairesi Başkanı
Harun Çevik

Aksaray İdare Mahkemesi Başkanı
Yakup Camgöz

İDARİ YARGININ ETKİNLİĞİNİN ARTIRILMASI VE DANIŞTAYIN KURUMSAL KAPASİTESİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ

İdare Mahkemelerinde Kesin ve Yürütülmesi Zorunlu İşlem İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2 ve 14. Maddelerinin Uygulanmasına İlişkin Rehber El Kitabı, İdari Yargının Etkinliğinin Artırılması ve Danıştayın Kurumsal Kapasitesinin Güçlendirilmesi Ortak Projesi kapsamında Türkçe olarak hazırlanmıştır. Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Konseyi tarafından ortak finanse edilmekte ve Avrupa Konseyi (AK) tarafından yürütülmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı, Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Projenin nihai faydalanıcısıdır. Bu Projenin sözleşme makamı Merkezi Finans ve İhale Birimidir.

Bu kitabın orijinali Türkçe olarak Ankara 14. İdari Dava Dairesi Başkanı Sayın Harun Çevik ve Aksaray İdare Mahkemesi Başkanı Sayın Yakup Camgöz tarafından hazırlanmış olup, Prof. Dr. Sn. Selami Demirkol ve çalışma grubu üyeleri katkı sunmuşlardır.

Bu yayın Avrupa Birliği'nin maddi desteği ile hazırlanmıştır. İçerik tamamıyla, yazarların sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

İçeriğinde yer alanların sorumluluğu yalnızca yazarlara aittir ve her zaman Avrupa Birliği, Avrupa Konseyi veya Türkiye Cumhuriyeti'nin görüşlerini yansıtmayabilir.

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, İletişim Müdürlüğünden (F-67075 Strasbourg Cedex ya da publishing@coe.int) önceden yazılı izin alınmaksızın çevrilemez, fotokopi, kayıt ya da herhangi bir bilgi depolama ya da geri erişim sistemi dâhil olmak üzere, elektronik (CD-Rom, internet, vb.) ya da mekanik olarak, herhangi bir biçimde ya da araçla çoğaltılamaz ya da iletilemez.

Avrupa Konseyi, Eylül 2022 Türkçe baskısı. Şartlar altında Avrupa Birliği'ne lisans verilmiştir.

Kapak tasarımı ve sayfa düzeni: Ceket Medya
© Avrupa Konseyi, Eylül 2022
Basım yeri: 7 Punto Tasarım Matbaacılık Pro. Org.
Basım ve Reklam Hizmetleri Ltd. Şti.
Kazım Karabekir Caddesi No: 95/48
İskitler, Altındağ/ANKARA
T: +90 312 342 42 55
F: +90 312 341 77 64
info@7punto.com
www.7punto.com

Bu Proje, Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Konseyi tarafından birlikte finanse edilmektedir.

İDARE MAHKEMELERİNDE KESİN VE YÜRÜTÜLMESİ ZORUNLU İŞLEMLER

İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun
2 ve 14. Maddelerinin Uygulanmasına İlişkin Rehber El Kitabı

İdari Yargılama Usulü Rehber El Kitapları, No. 5

Ankara 14. İdari Dava Dairesi Başkanı
Harun Çevik

Aksaray İdare Mahkemesi Başkanı
Yakup Camgöz

İDARİ YARGININ ETKİNLİĞİNİN ARTIRILMASI VE DANIŞTAYIN KURUMSAL KAPASİTESİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ

Bu İdare Mahkemelerinde Kesin ve Yürütülmesi Zorunlu İşlemler, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2 ve 14. Maddelerinin Uygulanmasına İlişkin Rehber El Kitabı, İdari Yargının Etkinliğinin Artırılması ve Danıştayın Kurumsal Kapasitesinin Güçlendirilmesi Ortak Projesi kapsamında Türkçe olarak hazırlanmıştır.

İdari Yargılama Usulü Rehber El Kitapları

İdari Yargılama Usulü Rehber El Kitapları, No. 1
İdare Mahkemelerinde Görev- İdare Mahkemelerinde
Görev, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 14/3-a
Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Rehber El Kitabı

Harun Çevik / Ankara 14. İdari Dava Dairesi Başkanı
Nur Hilal Aktaş / Ankara 2. İdare Mahkemesi Üyesi

İdari Yargılama Usulü Rehber El Kitapları, No. 2
İdare Mahkemelerinde Yetki İdari Yargılama Usulü
Kanunu' nun 32, 33, 34, 35 ve 36. Maddelerinin
Uygulanmasına İlişkin Rehber El Kitabı

Harun Çevik / Ankara 14. İdari Dava Dairesi Başkanı
Ramazan Selim / Ankara 2. İdare Mahkemesi Üyesi

İdari Yargılama Usulü El Kitapları, No. 3
İdare Mahkemelerinde Ehliyet: İdari Yargılama Usulü
Kanunu' nun 14/3- Maddesinin Uygulanmasına
İlişkin Rehber El Kitabı

Harun Çevik / Ankara 14. İdari Dava Dairesi Başkanı
Elif Akın / Ankara 2. İdare Mahkemesi Üyesi

İdari Yargılama Usulü El Kitapları, No. 4
İdare Mahkemelerinde Süre İdari Yargılama Usulü
Kanunu'nun 7, 8, 9, 10, 11, 12 ve 13. Maddelerinin
Uygulanmasına İlişkin Rehber El Kitabı

Harun Çevik / Ankara 14. İdari Dava Dairesi Başkanı
Erhan Pektaş / Ankara 2. İdare Mahkemesi Üyesi

İdari Yargılama Usulü El Kitapları, No. 5
İdare Mahkemelerinde Kesin ve Yürütülmesi
Zorunlu İşlem İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun
2 ve 14. Maddelerinin Uygulanmasına İlişkin
Rehber El Kitabı

Harun Çevik / Ankara 14. İdari Dava Dairesi Başkanı
Yakup Camgöz / Aksaray İdare Mahkemesi Başkanı

İdari Yargılama Usulü El Kitapları, No. 6
İdare Mahkemelerinde Husumet İdari Yargılama
Usulü Kanunu'nun 3 ve 15. Maddelerinin
Uygulanmasına İlişkin Rehber El Kitabı

Harun Çevik / Ankara 14. İdari Dava Dairesi Başkanı
Fatma Bademci Turan / Ankara 2. İdare Mahkemesi Üyesi

İdare Mahkemelerinde Görülen Davalar ve
Yargılama Usulü ile İlgili Sıkça Sorulan Sorular

Bülent Küfüdür / Ankara Bölge İdare Mahkemesi Başkanı

İdari Davalar - Dilekçe Örnekleri

Bülent Küfüdür / Ankara Bölge İdare Mahkemesi Başkanı

Çalışma Grubu Üyeleri

Bülent Küfüdür / Ankara Bölge İdare Mahkemesi 1. İdari Dava Dairesi Başkanı
Harun Çevik / Ankara Bölge İdare Mahkemesi 14. İdari Dava Dairesi Başkanı
Zühal Öztürk / Ankara 5. İdare Mahkemesi Başkanı
Bekir Ufuk Kadıgil / Ankara 6. İdare Mahkemesi Başkanı
Tufan Teke / Ankara 12. İdare Mahkemesi Başkanı
Özden Atabek / Ankara Bölge İdare Mahkemesi 1. İdari Dava Dairesi Üyesi

Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü (Proje Ekibi)

Metin Engin / Daire Başkanı, Adalet Bakanlığı HİGM
Ekrem Gökçek / Tetkik Hâkimi, Adalet Bakanlığı HİGM
Abdulkadir Tutar / Tetkik Hâkimi, Adalet Bakanlığı HİGM
Ahmet Emre Dilekcan / Tetkik Hâkimi, Adalet Bakanlığı HİGM
Selahattin Sotar / Büro Amiri, Adalet Bakanlığı HİGM
Hanife Şenol / Proje Büro Memuru, Adalet Bakanlığı HİGM
Nezafet Adanur / Proje Büro Memuru, Adalet Bakanlığı HİGM
Büşra Sert / Proje Büro Memuru, Adalet Bakanlığı HİGM

Avrupa Konseyi Proje Ekibi

Özlem Demirel Cook, Proje Müdürü
Damla Sarıaslan Yeniçerioglu, Kıdemli Proje Sorumlusu
Gülşah Doğan, Proje Sorumlusu
Aslıhan Sevimli Yılmaz, Proje Dil Asistanı
Ayşe Günçe Erdal, Proje Asistanı

Hak kayıplarına yol açılmaması bakımından, dava tarihi itibarıyla bu kitapçıkların güncellendiği tarihten sonra yapılmış mevzuat ve içtihat değişikliklerinin göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

SUNUŐ

Bu Rehber El Kitabı **İdari Yargının Etkinliğinin Artırılması ve Danıştayın Kurumsal Kapasitesinin Güçlendirilmesi Projesi** kapsamında, seÇilen pilot mahkemelerin hâkimleri tarafından ve çalışma gruplarının katkıları ile hazırlanmıştır.

Proje kapsamında hazırlanan **İdare Mahkemelerinde Kesin ve Yürütülmesi Zorunlu İŞlem İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2 ve 14. Maddelerinin Uygulanmasına İlişkin Rehber El Kitabı**, idari yargı sistemi içerisindeki idari yargılamada uygulanacak usul ve esaslar açısından 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 31. maddesinde atf yapılan hususlarda 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerinin uygulanmasına yönelik olarak hazırlanmış olup, bir idari davanın usulüne uygun Şekilde nasıl açılacağı ve yargılama usulünün nasıl iŐlediĐine ilişkin rehber bilgiler yer almaktadır.

Bu Rehber El Kitabının amacı ilgili kanun hükümlerine göre idare mahkemelerinde görülecek davaların yargılama sürecinde zaman ve iş kaybını en aza indirmenin yanı sıra mahkemeye erişimi kolay ve yargılamayı etkili kılmaktır.

Söz konusu yayın yürürlükte bulunan mevzuat uyarınca bilgilendirme mahiyetinde hazırlanmış olup herhangi hukuki bir yönlendirme içermemektedir.

1136 sayılı Avukatlık Kanunu uyarınca hukuki danıŐmanlık yapma yetkisi yalnızca baroda kayıtlı avukatlara aittir. Bu materyaller, bilgilendirme amaçlı hazırlanmış olup herhangi bir hak kaybı yaŐamamak için bir avukatın yardımına baŐvurulmasının uygun olacağı ve maddi imkanlarınızın yetersiz olması durumunda Adli Yardım talepleri Barolar tarafından karŐılandığından, söz konusu talebinizi bulunduğunuz yer Baro Başkanlığı Adli Yardım Merkezine yapılması gerektiği hususunu bilgilerinize sunarız.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	1
1- 2577 SAYILI İDARİ YARGILAMA USULÜ KANUNU'NUN 2. MADDESİ	1
2- 2577 SAYILI İDARİ YARGILAMA USULÜ KANUNU'NUN 14. MADDESİ.....	2
3- 2577 SAYILI İDARİ YARGILAMA USULÜ KANUNU'NUN 15. MADDESİ.....	3

GİRİŞ

Bu kitapçık, idari yargı sisteminde bulunan görevli ve yetkili mahkemelerde açılacak davalarda 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. ve 14. maddelerine uygun olarak sadece "Kesin ve Yürütülmesi Zorunlu İşlemlere" karşı dava açılmasını sağlamaya yardımcı olmak, bu şekilde yargılama sürecinde zaman ve iş kaybı ile hak ihlallerini en aza indirmek, adil yargılanma hakkı uyarınca mahkemeye erişimi etkili kılmak amacıyla hazırlanmıştır.

1- 2577 SAYILI İDARİ YARGILAMA USULÜ KANUNU'NUN 2. MADDESİ

"1. İdari dava türleri şunlardır:

- a) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,*
 - b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,*
 - c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.*
- 2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldırarak biçimde yargı kararı veremezler.*
 - 3. Cumhurbaşkanının doğrudan doğruya yaptığı işlemler idari yargı denetimi dışındadır." kuralları öngörülmüştür.*

2- 2577 SAYILI İDARİ YARGILAMA USULÜ KANUNU'NUN 14. MADDESİ

- “1. Dilekçeler Danıştay'da Evrak Müdürlüğünce kaydedilir ve Genel Sekreterlikçe görevli dairelere havale olunur.
2. Bölge idare, idare ve vergi mahkemelerinde dilekçeler, evrak bürosunca kaydedilerek ilgili mahkemelere havale olunur. Dilekçe sahibine evrakın tarih ve sayısını gösterir ücretsiz bir alındı kâğıdı verilir.
3. Dilekçeler, Danıştay'da daire başkanının görevlendireceği bir tetkik hâkimi, idare ve vergi mahkemelerinde ise mahkeme başkanı veya görevlendireceği bir üye tarafından:
...
d) İdari davaya konu olacak kesin ve yürütülmesi gereken bir işlem olup olmadığı,
...
Yönlerinden sırasıyla incelenir.
4. Dilekçeler bu yönlerden kanuna aykırı görülürse durum; görevli daire veya mahkemeye bir rapor ile bildirilir. Tek hâkimle çözümlenecek dava dilekçeleri için rapor düzenlenmez ve 15 inci madde hükümleri ilgili hâkim tarafından uygulanır. 3 üncü fıkraya göre yapılacak inceleme ve bu fıkra ile 5 inci fıkraya göre yapılacak işlemler dilekçenin alındığı tarihten itibaren en geç onbeş gün içinde sonuçlandırılır.
5. İlk incelemeyi yapanlar, bu noktalardan kanuna aykırılık görmezler veya daire veya mahkeme tarafından ilk inceleme raporu yerinde görülmezse, tebligat işlemi yapılır.
6. Yukarıdaki hususların ilk incelemeden sonra tespit edilmesi halinde de davanın her safhasında 15 nci madde hükmü uygulanır.” kurallarına yer verilmiştir.

3- 2577 SAYILI İDARİ YARGILAMA USULÜ KANUNU'NUN 15. MADDESİ

“1. Danıştay veya idare ve vergi mahkemelerince yukarıdaki maddenin 3 üncü fıkrasında yazılı hususlarda kanuna aykırılık görülürse, 14 üncü maddenin;

...

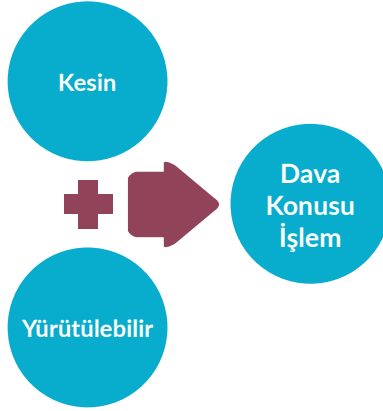
b) 3/c, 3/d ve 3/e bentlerinde yazılı hallerde davanın reddine,

...

Karar verilir.

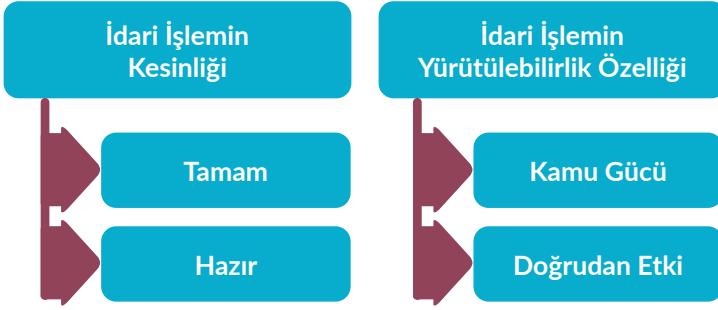
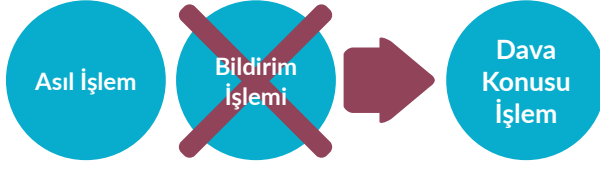
...” kuralı getirilmiştir.

- İdari yargı yerinde iptal davası açılabilmesi için idari işlemin kesin ve yürütülebilir olması zorunludur. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 14/3-c maddesi uyarınca, idari yargıda açılan davalar ilk inceleme aşamasında “idari davaya konu olacak **kesin** ve **yürütülebilir** işlem olup olmadığı” yönünden incelenir.

- Kesin ve yürütülebilir bir işlem deyimi; işlemin tamamlanması için gerekli idari usul kuralları uygulanarak yetkili kamu görevlisi veya görevlileri tarafından imzalanan, bu durumu ile uygulamaya konulan ve kendi başına hukuki sonuçlar doğuran, idarenin tek taraflı ve buyurucu gücüne dayanan, bir başka anlatımla, davacının hukuki durumunda değişikliğe ve hak kaybına yol açan, icrai, kişinin durumunu etkileyen işlemleri ifade etmektedir.

- İdarenin bildirim işlemleri kesin ve yürütülebilir işlemler değildir.

1- Danıştay 6. Dairesi'nin 28/01/2020 tarih ve 2019/12053 esas, 2020/551 sayılı kararında; Uyuşmazlık konusu olayda, dava konusu edilen 05/07/2017 tarih ve 112782 sayılı Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanlığı işleminin asıl idari para cezasına ilişkin encümen kararının bildirimine yönelik bir işlem niteliğinde olduğu, tek başına hukuki sonuçlar doğuran, davacı şirketin hukuki durumunda değişiklik yapan idari davaya konu olabilecek kesin ve yürütülebilir bir işlem niteliğinin bulunmadığı dikkate alındığında, davanın incelenmeksizin reddine karar verilmesi gerektiği, yönünde karar vermiştir.

*

- Makam onayı veya soruşturma raporunun tek başına dava konusu edilemeyecek olup, soruşturma raporu sonrası verilecek disiplin cezası dava konusu edilebilecektir.

- 2- Ankara Bölge İdare Mahkemesi 12. Dairesi'nin 25/12/2018 tarihli ve 2018/1753 esas, 2018/2008 sayılı kararıyla; İdari davaya konu olabilecek işlemler, idare tarafından bir kamu hizmetinin yürütülmesi amacıyla, kamu gücü kullanılarak tek yanlı irade ile tesis edilen kesin ve yürütülmesi zorunlu işlemlerdir. Kamu gücü ve kudretinin, üçüncü kişiler üzerinde, ayrıca bir başka işlemin varlığına gerek olmaksızın, doğrudan doğruya çeşitli hukuki sonuçlar doğurmak suretiyle etkisini gösterdiği işlemler icrai niteliktedir. Bununla birlikte bir işlemin "kesin olması" ile "icrailik" özellikleri birbirleriyle özdeş anlamda olmayıp, ayrı nitelermelerdir. İdari işlemin kesin oluşu, idari karar alma sürecinde nihai işlemin ortaya çıkması bakımından önem taşımaktadır. Bir başka anlatımla, bu anlamdaki kesinlik; idari işlemin iptal davasına konu yapılabilmesi için gerekli bir koşul olarak, kesin ve uygulanması zorunlu bir nitelik arzetmesi gereğini ortaya koymaktadır. Diğer bir deyişle kesinlik, idari işlemin oluşması için öngörülen sürecin tüm aşamaları ile tamamlanıp yetkili idari makam veya organlarca imzalanarak uygulanabilir duruma gelmiş olmasıdır.

Görüldüğü üzere, idari yargı yerlerinde iptal davası açılabilmesi için öncelikle ortada dava konusu edilebilir bir işlemin bulunması, aynı zamanda bu işlemin yürütülmesi zorunlu ve ilgililerin hukuksal durumlarında doğrudan değişikliğe yol açabilen bir idari işlem olması gerekmektedir.

Dava konusu işlemin, 18/04/2014 tarihli soruşturma açılmasına ilişkin Bakanlık onayının geri alınması ve söz konusu soruşturmada görevlendirilen müfettişler tarafından tanzim edilmiş bir rapor bulunması halinde söz konusu raporun işlemden kaldırılması, soruşturma halen devam ediyorsa soruşturmanın biran evvel sonlandırılması taleplerinin zımnen

reddine ilişkin olduğu, makam onayının ve soruşturma raporunun davacının hukuki durumunu etkileyen icrai niteliğinin bulunmadığı, tek başına hukuki sonuçlar doğuran, kesin ve yürütülebilir işlemler olmadığından, davanın esasını inceleme olanağı bulunmadığı, yönünde karar vermiştir.

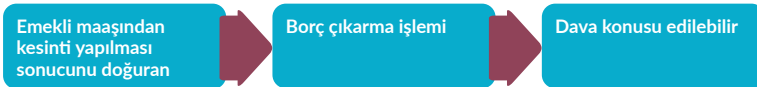
*

- Bunlarla birlikte İlgililer hakkında hukuksal bir etki göstermeyen danışma kararları, görüş belirten kararlar, uygulama ve hazırlık işlemleri, bildirici ve iç düzen işlemleri gibi işlemlerin icrai nitelikte olmadıkları ve idari davaya konu edilemeyecekleri kabul edilmektedir.

*

- Davacının emekli aylığından kesinti yapılmasını doğuracak nitelikteki borç çıkarma işlemi kesin ve yürütülebilir bir işlemdir.

- 3- Ankara Bölge İdare Mahkemesi 11. Dairesi'nin 25/09/2019 tarihli ve 2019/5371 esas, 2019/5109 sayılı kararıyla; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde, iptal davaları, idari işlemler hakkında, yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan davalar olarak tanımlanmıştır.

İdari yargı yerinde iptal davası açılabilmesi için idari işlemin kesin ve yürütülebilir olması zorunludur. Kesin ve yürütülebilir bir işlem deyimi; işlemin tamamlanması için gerekli idari usul kuralları uygulanarak yetkili kamu görevlisi veya görevlileri tarafından imzalanan, bu durumu ile uygulamaya konulan ve kendi başına hukuki sonuçlar doğuran, idarenin tek taraflı ve buyurucu gücüne dayanan işlemleri ifade etmektedir. İdari işlemin kesinliği; işlemin uygulanmaya hazır, tamam bir işlem olduğunu göstermektedir. İdari işlemin yürütülebilirlik (icrailik) özelliği ise; kamu gücü ve kudretinin üçüncü kişiler üzerinde, ayrıca bir başka işlemin varlığına gerek olmaksızın, doğrudan doğruya çeşitli hukuki sonuçlar doğurmak suretiyle etkisini göstermesi durumudur.

Bu durumda, davacının iptalini istediği borç çıkarma işleminin; davacı hakkında tesis edilen ve doğrudan bir işlem olması bakımından "kesin" ve davacının emekli aylığından kesinti yapılması yönünde hukuki sonuç doğurmak suretiyle etkisini göstermesi bakımından ise "icrai" bir işlem maiyetinde olduğu görülmektedir.

Bu itibarla, davacı tarafından dava konusu edilen işlemin belirtilen niteliği karşısında idari davaya konu olacak kesin ve yürütülmesi gerekli bir işlem olması sebebiyle Mahkemece işin esasına girilmek suretiyle bir karar verilmesi gerekirken, dava konusu edilen işlemin idari davaya konu olabilecek kesin ve yürütülebilir nitelikte olmadığından bahisle davanın incelenmeksizin reddine karar verilmesi yönünde karar verilmesinde usul hükümlerine uyarlık görülmediği, yönünde karar vermiştir.

*

- İdarece tesis edilmiş kesin ve yürütülebilir bir işlem olmadan Mahkemeden işlem tesis i istemi ile açılan davanın, ortada kesin ve yürütülebilir bir işlem bulunmadığından reddi gerektiği açıktır.

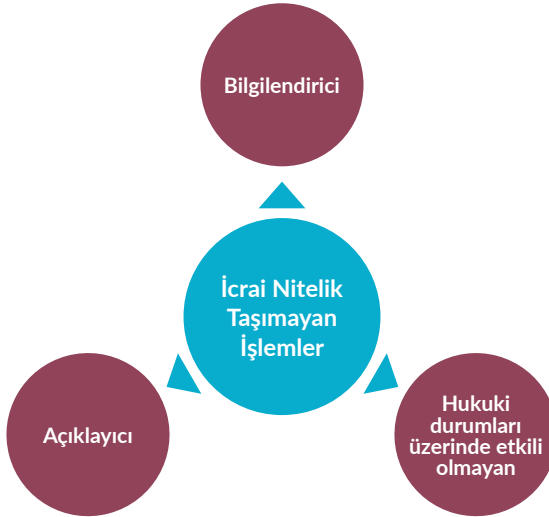
4- Ankara 17. İdare Mahkemesi'nin 28/03/2018 tarihli ve 2018/285 esas, 2018/653 sayılı kararıyla; İdari yargı yerinde iptal davası açılabilmesi için idari işlemin kesin ve yürütülebilir olması zorunludur. Kesin ve yürütülebilir işlem terimi, işlemin tamamlanması için gerekli idari usul kuralları uygulanarak yetkili kamu görevlisi veya görevlileri tarafından imzalanan, bu durumu ile uygulamaya konulan ve kendi başına hukuki sonuçlar doğuran, idarenin tek taraflı ve buyurucu gücüne dayanan işlemleri ifade etmektedir.

Somut olayda; 3. sınıf emniyet müdürü kadrosunda şube müdürü olarak görev yapmakta iken, 2006 yılında kendi isteği ile emekli olan davacının, tekrar göreve iade edilmesi istenildiği anlaşılmaktadır. Ancak davacının davalı idareye başvurusu olup olmadığı Mahkememizin 06.03.2018 tarihli ara kararıyla davacıdan sorulmuş, cevap olarak sunulan bilgi ve belgeden davacının davalı idareye başvurmadan dolayısıyla uyuşmazlık doğurmadan doğrudan dava açtığı anlaşılmıştır.

Bu itibarla, davacının tekrar göreve iade edilmesi yönünde, davalı idareye başvuruda bulunarak, bu başvurunun sonucuna göre tesis edilen olumlu yada olumsuz işleme karşı dava açması gerekirken, herhangi bir başvuruda bulunmadan doğrudan açılan davada, idari davaya konu olabilecek kesin ve icrai nitelikte bir işlem bulunmadığı anlaşıldığından, davanın esasının incelenmesi hukuken olanaklı olmadığı, yönünde karar vermiştir.

*

- İdarenin belirli konulara ilişkin olarak açıklayıcı ve bilgilendirici mahiyet-teki işlemleri muhataplarının hukuki durumları üzerinde etkide bulunmayan, icrailik niteliği taşımayan işlemler olup dava konusu edilemez.

- 5- Danıştay 12. Dairesi'nin 20/11/2019 tarihli ve 2016/10602 esas, 2019/8974 sayılı kararıyla; davacı sendika tarafından, herhangi bir icrai istemde bulunulmaksızın, döner sermaye ek ödemesine ilişkin olarak anılan Hastane Başhekimliğince yapıldığı belirtilen uygulamanın dayanağı hakkında, 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu çerçevesinde bilgi verilme-

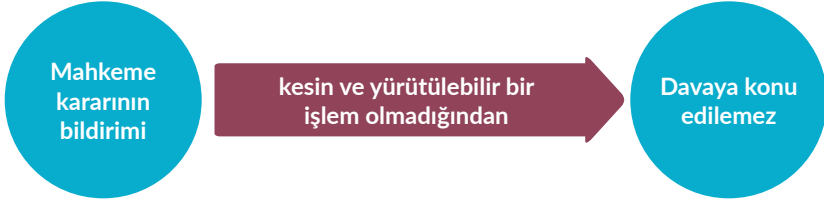
si istemiyle yapılan başvuru üzerine, uygulamanın dayanağını bildiren yazının idari davaya konu edilebilecek kesin ve yürütülebilir nitelikte işlemlerden olmadığı sonucuna varıldığından, İdare Mahkemesince davanın incelenmeksizin red-dine karar verilmesi gerekirken işin esasına girilerek verilen kararda hukuka uygunluk bulunmadığı, yönünde karar vermiştir.

*

- 6- Danıştay 8. Dairesi'nin 23/01/2020 tarihli ve 2015/1062 esas, 2020/147 sayılı kararıyla; İdari işlemler, idarî makamların, kamu gücü kullanarak, idare işlevine ilişkin olarak tesis ettikleri, muhatapları yönünden çeşitli hak ve/veya yükümlülükler doğuran, muhataplarının hukukî durumlarında değişiklik yapan tek yanlı irade açıklamalarıdır. Buna göre, idari işlemlerin "idari makamlarca tesis edilmiş olma", "tek yanlı olma" ve "icrailik niteliğini taşıma" unsurlarını bünyesinde barındırması gerekmektedir. Bir işlemin iptal davasına konu edilebilir nitelikte kesin ve yürütülebilir bir işlem olup olmadığına, işlemin ismine veya idarenin isimlendirmesine bakılarak değil, işlemin içeriğine bakılarak belirlenmesi gerekmektedir.

Somut olayda; tezsiz yüksek lisans programına 06.02.2013 tarihinde kayıt yaptıran davacının mağduriyetinin giderilmesi ve doktora başvuru hakkının verilmesi talebiyle davalı Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'na müracaat etmesi üzerine davalı idare tarafından 2547 sayılı Kanun'un 18/b-5 maddesi uyarınca yükseköğretim kurumlarının ilgili yönetim kurullarının yetkili olduğu konusunda davacıyı bilgilendirici mahiyette bir işlem tesis edildiği anlaşılmaktadır. Anılan işlemin davacının hukuksal durumunu etkileyici nitelikte bir idari karardan ziyade, bilgilendirme ve yönlendirici özelliğini haiz olduğu, bu itibarla idari davaya konu olabilecek kesin ve yürütülmesi gerekli bir işlem niteliğinde bulunmadığı sonucuna varıldığından, davanın bu işlem yönünden esasının incelenmesine hukuken olanak bulunmadığı, yönünde karar vermiştir.

- Bir mahkeme kararının idarece muhatabına bildirilmesine ilişkin işlem, bildirim mahiyetinde bir işlem olup, idarece tesis olunan kesin ve yürütülebilir bir işlem olmadığından, idare mahkemelerinde davaya konu edilemez.

7- Ankara 2. İdare Mahkemesi'nin 13/03/2018 tarihli ve 2016/5042 esas, 2018/418 sayılı kararıyla; Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Hukuk Müşavirliği'nde görev yapmakta olan davacı tarafından, 15/01/2012-15/12/2012 tarihleri arasında ödenen maaşlarda sakatlık indirim oranının sehven fazla uygulandığı ve fazladan 1.501,50 TL ödendiğinin tespit edildiği, anılan miktarın kişi borcu çıkarıldığı ve 18/03/2013 tarihinde tebliğ edildiği, Ankara 26. Asliye Hukuk Mahkemesinin E:2011/854 sayılı dosyasında anılan borç ile ilgili açılan davanın ise kabul edildiği ve "1.501,50 TL'nin davalının temerrüde düştüğü 18/04/2013 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsili ile davacıya ödenmesine, 1.500,00 TL avukatlık ücretinin davalıdan alınarak davacıya verilmesine..." şeklinde karar verildiği, anılan mahkeme kararı üzerine davaya konu işlemin tesis edildiği anlaşılmıştır.

Olayda, dava konusu edilen işlemin, Ankara 26. Asliye Hukuk Mahkemesinde görülüp karara bağlanan 1.501,50 TL'nin (yasal faiziyle birlikte) ve 1.500,00 TL vekalet ücretinin rızaen ödenmesine çağrı niteliğinde olduğu, bu haliyle yalnızca Mahkeme kararının bildirim mahiyetinde bulunduğu, icrailik yönünün bulunmadığı, dolayısıyla anılan işlemin tek başına hukuki sonuç oluşturma imkanının bulunmadığı

anlaşıldığından, görülmekte olan işbu davada işin esasını inceleme olanağı bulunmamaktadır.

Öte yandan, davaya konu yapılan kişi borcu Mahkeme kararı ile ilama bağlandığından bu aşamadan sonra ancak icra'i takibat aşamasında İcra ve İflas Kanunu ve diğer ilgili mevzuat kapsamında yasal hakların kullanılabileceğinin açık olduğu, yönünde karar vermiştir.

Bu Proje, Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Konseyi tarafından birlikte finanse edilmektedir.

Bu Rehber El Kitabı İdari Yargının Etkinliğinin Artırılması ve Danıştayın Kurumsal Kapasitesinin Güçlendirilmesi Projesi kapsamında, seçilen pilot mahkemelerin hâkimleri tarafından ve çalışma gruplarının katkıları ile hazırlanmıştır.

Proje kapsamında, altı rehber el kitabından oluşan "İdari Yargılama Usulü El Kitapları Serisi" hazırlanmıştır.

1. İdare Mahkemelerinde Görev
2. İdare Mahkemelerinde Yetki
3. İdare Mahkemelerinde Ehliyet
4. İdare Mahkemelerinde Süre
5. İdare Mahkemelerinde Kesin ve Yürütülmesi Zorunlu İşlem
6. İdare Mahkemelerinde Husumet

Bu Rehber El Kitapları'nın amacı 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'na göre ilgili idare mahkemelerinde görülecek davaların yargılama sürecinde zaman ve iş kaybını en aza indirmenin yanı sıra mahkemeye erişimi kolay ve yargılamayı etkili kılmaktır.

"İdari Yargının Etkinliğinin Artırılması ve Danıştayın Kurumsal Kapasitesinin Güçlendirilmesi" Ortak Projesi Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Konseyi tarafından ortaklaşa finanse edilmekte ve Avrupa Konseyi tarafından yürütülmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü, Projenin nihai faydalancı kurumudur. Bu Projenin sözleşme makamı Merkezi Finans ve İhale Birimidir.

TUR

İDARİ YARGININ ETKİNLİĞİNİN ARTIRILMASI VE DANIŞTAYIN KURUMSAL KAPASİTESİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ

www.coe.int/tr/web/ankara

Avrupa Konseyi, Avrupa kıtasının önde gelen insan hakları kuruluşudur. Kuruluş bünyesinde 46 üye devlet bulunmaktadır. Avrupa Konseyi üye devletlerinin tamamı; insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğünün korunmasını teminat altına almak üzere tasarlanmış olan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni imzalamıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Sözleşmesi'nin üye devletlerdeki uygulamasını denetler.